

Janusz Tondel (Toruń)

Krąg przyjaciół Samuela Wolfa, rektora szkoły Kalwińskiej w Lewartowie

Znaną postać Samuela Wolfa, pochodzącego ze Śląska (urodził się w 1549 r. w Jeleniej Górze), rektora szkoły kalwińskiej w Lewartowie¹ (dziś Lubartów w woj. lubelskim) oraz autora kilku wyróżniających się rangą artystyczną utworów poetyckich o charakterze okolicznościowym, wzbogaca o szereg informacji klocek przechowywany w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu (sygn. Pol. 6.II. 346—371). Zawiera on kilkanaście zapisek rękopiśmiennych wprowadzających nas w krąg jego przyjaciół, co czyni ten materiał interesującym źródłem także dla badań nad czytelnictwem oraz elitami intelektualnymi będącymi jednym z ważnych elementów życia umysłowego w Polsce w XVI stuleciu².

Nim przejdziemy do omówienia toruńskiego woluminu, wspomnieć trzeba o trzech innych książkach. Otóż A. Brückner w jednej ze swoich publikacji³ pisał, że widział w Bibliotece Miejskiej w Gdańsku dwa egzemplarze utworów Sebastiana Klonowica; *Philtron* (1581) i *Roxolania* (1548), zaopatrzone w dedykacje autorskie dla Wolfa. Klonowic darował obie książki jeleniogórczaninowi (obie niestety przepadły podczas ostatniej wojny), jako jednemu z największych miłośników jego twórczości. Ten fakt oraz pozytywny stosunek Klonowica do kalwinów legły u podstaw ich przyjaźni⁴. Ożywiały ją osobiste kontakty zainicjowane spotkaniem obu u Jana Niemojewskiego,

---

¹ Dzieje tej szkoły zostały przedstawione przez S. Tworka w rozprawie *Gimnazjum kalwińskie dystryktu lubelskiego i chełmskiego w Kocku*. „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”, t. 10: 1965, s. 197—221, i w kilku innych pracach tegoż autora.

² K. Głombiowski, *Problemy historii czytelnictwa*, Wrocław 1966, s. 29.

³ A. Brückner, *Z teki bibliograficznej. Klonowicz współautorem „Akcji przeciw jezuitom”*, „Pamiętnik Literacki”, t. 3: 1904, s. 407.

⁴ B. Nadolski, *Klonowic Sebastian Fabian*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XIII, s. 4—6, a także biogram Klonowica [w:] *Bibliografia literatury polskiej. Nowy Korbut. Piśmiennictwo staropolskie*, oprac. pod kier. R. Pollaka, t. 2, Warszawa 1964, s. 321.

które ułatwiała niewielka odległość między Lewartowem, dokąd w 1581 r.⁵ sprowadził Wolfa Mikołaj Firlej, powierzając mu stanowisko rektora w tamtejszej szkole kalwińskiej, a Lublinem, gdzie Klonowic sprawował wiele odpowiedzialnych funkcji miejskich, ze stanowiskiem burmistrza włącznie.

O innej znajomości Wolfa dowiadujemy się za pośrednictwem katalogu druków XVI w. Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie. Otóż jego autor ks. Formanowicz⁶ podaje, że w zbiorach wspomnianej biblioteki znajdował się klocek (obecnie zaginiony) zawierający cztery pozycje (trzy autorstwa Michała Friedwalda oraz jedną mu poświęconą z lat 1574—1580), z umieszczoną na karcie ochronnej następującą dedykacją: „Egregio doctoque D. Magistro Samueli Wolfo Poetae excellentissimo libellum hunc ddt Michael Frydwaldus”. Znajomość ta, niezbyt bliska, co wydaje się sugerować powyższa notka, uległa prawdopodobnie zerwaniu bądź rozluźnieniu od czasu, kiedy Wolf został sekretarzem we władzach miasta Elbląga (miało to miejsce ok. 1588 r.), z którymi Friedwald toczył nie kończące się spory zjednujące mu niechęć współmieszkańców jego rodzinnego miasta, zwłaszcza patrycjatu⁷.

Każdy z trzech wymienionych woluminów posiadał ekslibris⁸, w jaki zaopatrywał swoje książki Samuel Wolf. Ten sam znak własnościowy znajdujemy na wklejce górnej okładki klocka z zasobu starych druków Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, chociaż prostokątna kartka ekslibrisu wzbogacona jest o ręcznie wypisaną dewizę: „Non est mortale quod optio”. Na karcie ochronnej, strona recto, widnieje następujący rękopiśmienny napis: „Samuel Wolffius Junior Anno 1650 November Elbingae”. Na karcie tytułowej odbite są dwie identyczne pieczętki z napisem: „Elb. gymn. bibl.” Z powyższych danych proveniencyjnych wynika, że książka ta po śmierci Samuela Wolfa, rektora, przeszła w ręce jego syna, także Samuela, który idąc śladem elbląskich mieszczan podarował ją, prawdopodobnie z całym ojcowskim księgozbiorem, Bibliotece Gimnazjalnej, przeżywającej w XVII w. dzięki licznym donacjom, szczególnie pomyślny okres w swoich dziejach⁹. Po II wojnie zaś trafiła z dużą częścią księgozbioru byłej elbląskiej

⁵ R. Kincel, *Śląski piewca czynów Stefana Batorego*, „Poglądy”, R. 14: 1975, nr 19, s. 18.

⁶ F. Formanowicz, *Katalog druków polskich XVI wieku Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie*, Poznań 1930, s. 24, nr 102.

⁷ Zob. S. Bodniak, *Friedwald Michał*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. VII, s. 143—146; M. Pawlak, *Michał Friedwald 1525—1597, prokurator Zygmunta Augusta i Stefana Batorego, zasłużony współtwórca ściślejszej unii Prus Królewskich z Koroną*, [w:] *Zasłużeni ludzie Pomorza XVI wieku*, Gdańsk 1977, s. 38—44.

⁸ Opisuje go oraz reprodukuje E. Chwalewik, *Exlibris polski szesnastego i siedemnastego wieku*, Wrocław 1955, s. 151, tabl.

⁹ J. Lassota, *Zarys dziejów Biblioteki Elbląskiej (1601—1945)*, „Rocznik Elbląski”, R. 1: 1961, s. 102.

Biblioteki Gimnazjalnej i Miejskiej do budowanej od podstaw ksiąźnicy uniwersyteckiej w Toruniu¹⁰.

Kłoczek składa się z 26 niewielkich objętościowo, liczących najczęściej po kilka kart, druków w formacie *quarto*, zawierających teksty prawie wyłącznie w języku łacińskim (tylko niewielkie fragmenty niektórych druków odbite są czcionką grecką), tłoczonych głównie we wrocławskiej oficynie Jana Scharffenbergera i gdańskiej firmie Jakuba Rhodogo, a także w toruńskim warsztacie typograficznym Melchiora Nehrunga oraz królewieckim zakładzie Jerzego Osterbergera. Przeważają druki panegiryczne pisane z okazji ważnych wydarzeń państwowych i politycznych, jak wybór Henryka Walezego na króla Polski, wjazd cesarza Rudolfa II do Wrocławia itp., a także dla upamiętnienia uroczystości rodzinnych, takich jak śluby, pogrzeby czy urodziny. Spośród tych ostatnich druków warto wymienić *epitalamium*¹¹ na cześć Samuela Wolfa oraz jego małżonki Elżbiety, córki obywatela elbląskiego Wawrzyńca Bornemanna, podające niektóre istotne fakty z życiorysu młodoźeńca, ułożone przez Henryka Henniga, nauczyciela początkowych klas tamtejszego gimnazjum¹², będącego, jak można się domyślać, jednym z elbląskich przyjaciół Wolfa. W obrębie tej samej problematyki mieści się dwanaście utworów z rękopiśmiennymi dedykacjami autorskimi adresowanymi do Wolfa bądź z zapiskami naniesionymi jego ręką, informującymi o źródle, z jakiego je otrzymał. Wykaz ich, znajdujący się na końcu artykułu, został sporządzony według zasad przyjętych w publikacji tego typu źródeł¹³.

Z załączonego materiału wynika, że zażyłe stosunki łączyły Wolfa z wybitnym poetą śląskim, wrocławianinem Andrzejem Calagiusem. Nawiązane one zostały albo w Wittenberdze, gdzie obaj studiowali na tamtejszym uniwersytecie, albo we Wrocławiu. Przyjaźń tę umocniła aktywność obu na polu poezji, działalność dydaktyczna (Calagius był nauczycielem w kilku szkołach Wrocławia i sąsiednich miast Śląska), a także, co trzeba tutaj podkreślić, związki Calagiusa z Polską oraz Polakami¹⁴. Wrocławski poeta przesyłał

¹⁰ H. Bogłowska, J. Tondel, *Księgozbiór Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu jako warsztat badań księgoznawczych*, „Studia o Książce”, 13: 1983, s. 18.

¹¹ Heinrich Hennig, *Epithalamion in honorem nuptiarum v. A. Samuelis Wolfij, artium liberalium Magistri. poetae Regij. Regiae[uae] ciuitatis Elbingensis Secretarij, sponsi: et pudicissimae Virginis Elisabethae, integerrimi viri Laurentij Bornemanni, civis Elbingensis filiae, sponsae*. Gdańsk, J. Rhode 1586 (Pol. 6.II.359).

¹² M. Pawlak, *Nauczyciele Gimnazjum Elbląskiego w latach 1535—1772*, cz. 2, „Rocznik Elbląski”, R. 6: 1973, s. 144.

¹³ J. A. Kosiński, J. Szczepaniec, *Rękopiśmienne dedykacje autorskie XVI—XVIII wieku w zbiorach starych druków Biblioteki Ossolineum*, „Ze skarbca kultury”, R. 10: 1964, s. 189—190.

¹⁴ Pisze o tym H. Barycz, *Andrzeja Calagiusa polskie epizody i spotkania*, [w tegoż:] *Śląsk w polskiej kulturze umysłowej*, wyd. 2, Katowice 1979, s. 150—159; W. Ogrodziński, *Calagius A.*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. III, s. 189—190.

Wolfowi¹⁵ druki związane nie tylko ze swoim życiem prywatnym — gratulacje, jakie odebrał od przyjaciół z okazji ślubu z patrycjuszką Martą Schreiner (1), ale również druki zawierające wiadomości o życiu osobistym ich wspólnych, jak należy się domyślać, znajomych (2—3). Starał się zaspokajać zainteresowania Wolfa życiem umysłowym Wrocławia, o czym świadczy przesłany mu utwór Tilena (4). Przyjaźń ta utrzymywana była aż do śmierci Wolfa. Zmarł 24 czerwca 1591 r. w leżącym niedaleko Elbląga Gniewie. Z tej okazji we Wrocławiu wydano druk¹⁶, w którym znalazły się poświęcone jego pamięci wiersze pióra Calagiusa oraz innego śląskiego przyjaciela Wolfa, Melchiora Tilesiusa, rektora szkoły w Brzegu¹⁷.

Nie tak już ciepłe stosunki, jak z Calagiusem, utrzymywał Wolf z to-
runianinem Szymonem Seidlerem, o czym pozwala sądzić w jakiejś mierze fakt, że rękopiśmienna notka na egzemplarzu druku Oppela (5), wydanego z okazji ślubu tego ostatniego z Katarzyną Hübner¹⁸, naniesiona została ręką Wolfa, a nie pana młodego. Nawiązane one zostały najprawdopodobniej w Lewartowie, gdzie Seidler był poprzednikiem Wolfa na stanowisku rektora w tamtejszym gimnazjum¹⁹. Po przeniesieniu się Seidlera do Torunia znajomość ta była kontynuowana. Wskazuje na to, oprócz wspom-

¹⁵ Warto wspomnieć, że Calagius wysyłał do Polski książki nie tylko na adres swego ziomka, ale także do Gdańska. W księdze akcesyjnej słynnej Biblioteki Senatu Gdańskiego znajduje się zapiska informująca, że Calagius do jej zbiorów przekazał jedną książkę. Zob. I. Ratajczak, *Kilka uwag o donatorach Biblioteki Rady Miejskiej Gdańska*, „*Libri Gedanensis*”, t. 4—5, 1973, s. 35—36.

¹⁶ A. Calagius, M. Tilesius, *Memoriae ... Samuelis Wolfi Hirsberg. Silesii...*, Vratislaviae, J. Bawmann, 1591 (Bibl. Uniw. Wrocł. sygn. 558539).

¹⁷ Do kręgu wrocławskich przyjaciół Wolfa należał także Piotr Vincentius, o czym dowiadujemy się z zajerestrowanego przez G. Baucha (*Geschichte des Breualer Schulwesens in der Zeit der Reformation*, „*Codex Diplomaticus Silesiae*”, t. 26, s. 295) i M. Burbiankę (*Produkcja typograficzna Scharffenbergerów we Wrocławiu*, Wrocław 1968, nr 272), a obecnie zaginionego druku: *Epitaphium viri clarissimi, Oratoris Optimi, et Poetae praestantissimi Domini M. Petri Vincentii Vratislaviensis, multarum Acađemiarum et scholarum Rectoris et Instauratoris feliciter et sancte in patria mortui, die 1 Octob. Anno S. 1581 Aetatis LXIII. Piis Manibus Praeceptoris et Amici [...] M. Samuel Wolfius Silesius scholae Levartoviensis Rector, Vratislaviae, Excudebat Johannes Scharffenberg 1581 2*. W kontekście omawianego tematu warto wspomnieć dwa inne utwory Wolfa, nie odnotowane przez *Bibliografię Estreicherów*: *Precationes elegiaco carmine conscriptae à Samuele Vvolvio Silesio*, Witembergae, J. Crato 1572, dedykowany Albertowi Kindlerowi, byłemu rektorowi szkoły w Jeleniej Górze; *Iconas propheta carmine elegiaco reditus à Samuele Wolffio Hirsbergensi*, Lipsiae, Joh. Beyer, 1576, adresowany do Adama Rhedingera rajcy wrocławskiego. Oba druki znajdują się w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu, pod sygn. 316 423, 378 973; 316 424.

¹⁸ U M. Nehringa tego samego roku wyszedł jeszcze jeden druk związany z tym wydarzeniem, autorstwa Oppela oraz D. Sporera pt. *Gratulationes in honorem nuptiarum Simonis Seidleri et Catharinae Iacobi Hubneri filia*.

¹⁹ S. Tworek, *Szkolnictwo kalwińskie w Malopolsce i jego związki z innymi ośrodkami w kraju i za granicą w XVI—XVII w.*, Lublin 1966, s. 172—173.

nianego egzemplarza, jeszcze jeden druk, jaki ukazał się w Toruniu w 1582 r. z tej samej okazji, co *Elegia* Oppela. Jest to zbiór 23 wierszy profesorów i uczniów szkoły lewartowskiej pt. *Epigrammata gratulatoria* (Pol. 6.II.354), z panegirycznym tekstem Wolfa na samym początku. Powyższe świadectwa ewokują dominującą rolę Wolfa w tej znajomości, co wydaje się być zgodne z rzeczywistością, ponieważ wiązał on z nią, jak się przypuszcza²⁰, pewne konkretne nadzieje. Liczył, że przy pomocy Seidlera oraz swoich utworów, drukowanych u Nehringa, uda mu się w środowisku naukowym Torunia stworzyć taki klimat wokół własnej osoby, który przyniósłby mu wakujące w tym czasie w gimnazjum toruńskim stanowisko rektora. Zabiegi te, jak wiemy, nie dały pożądanego rezultatu. Po ustąpieniu z funkcji kierownika szkoły w Lewartowie musiał się zadowolić urzędem sekretarza miejskiego w Elblągu.

Z kolejną postacią z naszej listy, Andrzejem Trzeciekim, wybitnym poetą humanistycznym oraz znaną figurą w polskim ruchu reformacyjnym, zetknął się Wolf najprawdopodobniej w toku swojej działalności religijnej. Zbliżenie mogło nastąpić zwłaszcza w czasie, kiedy Trzecieki, po śmierci swojego dotychczasowego protektora Mikołaja Radziwiłła Czarnego, próbował znaleźć nowego opiekuna w osobie Mikołaja Firleja, właściciela Lewartowa²¹. Ułatwiło je silne zainteresowanie obu Stefanem Batorym, który docenił zresztą ich zabiegi. Wolf uczczony został wieńcem laurowym, a Trzecieki otrzymał roczną pensję.

Z kilku utworów, jakie Trzecieki poświęcił Batoremu, dedykację złożył na najlepszym spośród nich — imponującym epinikionie pt. *Triumphus Moscoviticus* (6), kierując się nie tyle walorami artystycznymi tego tekstu, co właśnie przedmiotem pisarskich fascynacji Wolfa. Był on wszakże autorem drukowanej w 1581 r. w Toruniu u Nehringa żałobnej elegii na cześć Mikołaja Czarnego, jego ucznia w szkole lewartowskiej, który poległ w 1581 r. podczas oblężenia Pskowa. W dwa lata później, wydając w gdańskiej oficynie Rhodego epos pt. *Stephani I regis adversus Johannem Basilidem expeditio carmine elegiaco descripta*, wzbogacił polską poezję polityczną o pozycję ważną, ustępującą jedynie, spośród wielu utworów związanych z wojnami inflanckimi, poematowi Daniela Hermanna *Stephaneis Moscovitica* (Gdańsk 1582)²².

Egzemplarz tego ostatniego utworu, znajdujący się w omawianym klocku (8), trafił do niego dzięki uprzejmości Andrzeja Welsa, który przekazał go, co podaje umieszczona na nim rękopiśmienna zapiska, do zbiorów Wolfa 2 listopada 1582 r. Andrzej Wels, urodzony w Słupsku, był od 1581 r.

²⁰ B. Nadolski, *Poezja renesansowa na Pomorzu*, Gdańsk 1976, s. 30–31.

²¹ J. Krókowski, *Andrzej Trzecieki. Poeta-humanista i działacz reformacyjny*, Warszawa 1957, s. 82.

²² J. Nowak-Dłużewski, *Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce. Pierwi królowie elekcyjni*, Warszawa 1969, s. 178.

profesorem poezji w gimnazjum gdańskim²³. Do Gdańska sprowadził go jeden z najwybitniejszych rektorów wspomnianej uczelni Jakub Fabricius²⁴, o którego ślubie informuje Wolfa, przesyłając mu wytłoczone z tej okazji epitalamium (7). Swojemu elbląskiemu przyjacielowi dostarczał Wels także płody własnego pióra (9—10), z których najciekawszy z naszego punktu widzenia jest druk zawierający utwór poetycki sławiący dobroć Ducha Świętego, ponieważ znajdujemy na nim rękopiśmienną dedykację autorską wprowadzającą nas w charakter stosunków łączących ich obu. Jeżeli nie były one braterskie, jak pisze chyba trochę z humanistyczną przesadą Wels, to na pewno były ciepłe i wyjątkowo serdeczne. Tę niewątpliwą przyjaźń pielęgnował gdański profesor, który zaopatrując Wolfa w ciekawsze druki miejscowej oficyny, dawał mu w ten sposób możliwość pośredniego uczestnictwa w ważniejszych wydarzeniach kulturalnych oraz towarzyskich Gdańska. Należy przypuszczać, że z chwilą przeniesienia się Wolfa na stałe do położonego niedaleko Gdańska i pozostającego pod jego przemożnym wpływem Elbląga przyjaźń ta zyskała nowy impuls w kierunku jeszcze większej zażyłości.

Jej „wysoka temperatura” podtrzymywana była także przez kontakty z ich wspólnymi kolegami. Jednym z nich był Marcin Winter, profesor szkoły staromiejskiej w książęcym Królewcu, a później także jej rektor²⁵. Wolf otrzymał od Wintera druk (11) z pieśniami gratulacyjnymi wydanymi z okazji jego ślubu z Barbarą Kramer, córką znanego kupca królewieckiego, spośród których jedna była autorstwa Andrzeja Welsa.

Krąg osób, z którymi Wolf pozostawał w mniej lub bardziej zażyłych stosunkach, był znacznie większy niż ta, rekrutująca się przede wszystkim spośród profesorów gimnazjalnych, szczupła grupa osób, jaka została przedstawiona poniżej. Ale ze względu na to, iż szanse jego odtworzenia, a przynajmniej znacznego poszerzenia o nowe nazwiska dadzą dopiero niezwykle czasochłonne z natury rzeczy badania proveniencyjne całego zasobu starych druków Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, w której — jak już wspomniano — znajdują się fragmenty księgozbioru Samuela Wolfa, nie podjęte zresztą do tej pory, uznano za celowe omówić już teraz znaleziony przypadkowo cenny klocek, bez podejmowania przy tak niekompletnym materiale źródłowym bardziej ogólnych wniosków.

Literatura cytowana w skrócie

E. — K. Estreicher, *Bibliografia polska*, Kraków 1872—1951.

²³ T. Hirsch, *Geschichte des academischen Gymnasiums in Danzig*, Gdańsk 1837, s. 63.

²⁴ Zob. L. Mokrzecki, *Jakub Fabricius*, [w:] *Zasłużeni ludzie Pomorza XVI wieku*, s. 38—44; B. Nadolski, *Memorial Gimnazjum Gdańskiego Jakuba Fabriciusa z r. 1628*, [w:] *Gdańskie Gimnazjum Akademickie*, Gdynia 1958, s. 243—276.

²⁵ F. Gause, *Winter Martin*, [w:] *Altpreuussische Biographie*, t. 2, Marburg 1963, s. 814.

Burbianka — M. Burbianka, *Produkcja typograficzna Scharffenbergerów we Wrocławiu*, Wrocław 1968.

Jarz. Jur. — L. Jarzębowski, F. Jurewicz, *Polonica nie umieszczone w „Bibliografii polskiej” Estreicherów. Starodruki, wiek XVI*. Ze zbiorów Biblioteki Głównej UMK w Toruniu, „Zesz. Nauk. UMK w Tor. Nauk. hum.-społ.” z. 11. Nauka o książce, z. 2, s. 83—142.

E. ô — Estreicher nie notuje.

Jarz., Jur. ô — Jarzębowski, Jurewicz nie notują.

Wykaz dedykacji

CALAGIUS ANDREAS

1. Ornatissimo viro D[omi]no M[agistro] Samueli Wolfio, Amico mittit sponsus

u dołu k. tyt. druku: *Andree Calagio et Martae Schreinarae sponsis. Carmina gratulatoria ab amicis scripta*. Wrocław, Joh. Scharffenberg, 1581 4°

E. ô, Burb. 261 — sygn. Pol. 6.II.355

2. D[omino] M[agistro] Samueli Wolfio Amico Autor.

u dołu k. tyt. druku: *Calagius Andreas, Ad nuptias ... Georgii Sebisch Vratisl. I.V. Doctoris et ... Catharinae Pfaffenbergerinae, ... Jacobi Scholtz relictæ viduæ ... Epithalamiom*. Wrocław, J. Scharffenberg, 1583 4°

E. ô, Burb. 292 — sygn. Pol. 6.II.356

3. Honesto pariter et docto viro D[omino] M[agistro] Samueli Wolfio Andreas Calagius mittit.

u dołu k. tyt. druku: *Epithalamia Davidi Christiano et Susanne Casparis Hippandri filiae*, Wrocław, J. Scharffenberg, 1580 4°

E. ô, Burb. 254 — sygn. Pol. 6.II.362

4. Virtute atque doctrina ornatissimo viro D[omino] M[agistro] Samueli Wolfio Andreas Calagius mittit.

u dołu k. tyt. druku: *Tilenus Georg, Arbor viridis et arida. Lucae XXII. cap. explicata carmine heroico...* Wrocław, Jo. Scharffenberg 1578 4°

E. ô, Burb. 238 — sygn. Pol. 6.II.352

SEIDLER SZYMON

5. A sponso mihi mittere [!] A(nn)o 82 die 1 Maij.

u dołu k. tyt. druku: *Oppel Georgius, Elegia in honorem nuptiarum Simonis Seidler et Catharinae*. Toruń, N. Nehring. 1582 4°

E. ô, L. Jarzębowski, *Druki toruńskie XVI wieku*. Warszawa 1969, s. 44, nr 19 — sygn. Pol. 6.II.360

TRZECIESKI ANDRZEJ

6. Ornatissimo virtute, pietate, et singulari eruditione viro D[omino] M[agistro] Samueli Wolfio Silesio, Lenartovicensis ludi moderatori dignissimo *adelfo fultato* [gr.] Autor, Esse sui dedit hoc monumentum et pignus amoris, *agate tyche* [gr.]

u dolu k. tyt.: Trzeciecki Andrzej, *Triumphus Moscoviticus*, Kraków, off. Lazari, 1582 4
E. XXXI. 368 — Pol. 6.II.349

WELS ANDRZEJ

7. A A. Welsio accipi [?] 19 Januarii A[nn]o 83 Dantisco.

u dolu k. tyt. druku: *Epithalamia in honorem nuptiarum Jacobi Fabricii et Reginae Falckneriae... scripta ab amicis*, Gdańsk Jac. Rhode, 1582 4

E. ó, Jarz. Jur. ó — sygn. Pol. 6.II.358

8. Mittitur mihi Dantisco a M[agistri] Andrea Wilsio profesore, die 2 Novembr 82.

u dolu k. tyt. druku: Herman Daniel, *Stephaneis Moschovitica*, Gdańsk, Jac. Rhode, 1582 4°

E. XVIII, 153 — sygn. Pol. 6.II.348

9. Clarissimo viro Domino Magistro Samueli Wolfio fratris loco amando author dono mittit.

u dolu k. tyt. druku: Welsius Andreas, *Carmen de beneficis Spiritus Sancti, cui aliud additur de collatione Christi cum rosa*, Gdańsk, Jac. Rhode, 1582 4

E. ó, Jarz. Jur. s. 133 nr 153 — sygn. Pol. 6.II.369

10. donum auctoris.

u dolu k. tyt. druku: Wilsius Andreas, *Epitaphia optimae indolis et spei adolescentis Johannis Geobelij, optimi et integerrimi viri D. Johannis Geobelij, filij*. Królewiec, J. Osterberger, 1581 4

E. ó, Jarz. Jur. ó — sygn. Pol. 6.II.366

WINTER MARCIN

11. donum sponsi

u dolu k. tyt. druku: *Carmina gratulatoria muptiis M. Martini Winteri Torgensis ... et Barbarae Cramerianae ... scripta ab amicis*, Królewiec, J. Osterberger, 1581 4

E. ó, Jarz. Jur. ó — sygn. Pol. 6.II.361